

Jóhanna B. Magnúsdóttir

FERÐAMANNASTADIR.

Skýrsla um ástand og tillögur til úrbóta
á 47 stöðum.

Verkefni unnið á vegum umhverfinefndar
Ferðamálaráðs Íslands.

Efnisyfirlit:

Inngangur.....	4
Vesturland.....	5
Hraunfossar og Barnafoss.....	6
Grábrók og Hreðavatn.....	7
Rauðamelsölkelda.....	8
Gerðuberg.....	8
Stykkishólmur.....	9
Ólafsvík.....	10
Helgafell.....	10
Selvallavatn.....	11
Nátthagar við Berserkjahraun.....	11
Hellissandur.....	12
Rif.....	12
Undir Jökli.....	13
Bali.....	13
Ingjaldshóll.....	13
Fiskibyrgi.....	13
Írski brunnur.....	14
Bæjarvör.....	14
Skarðsvík.....	14
Eysteinsdalur.....	15
Beruvík.....	15
Hólahólar.....	15
Dritvík og Djúpalónssandur.....	16
Purkhólar.....	16
Vestfirðir.....	17
Breiðavík.....	18
Látrabjarg.....	19
Tálknafjörður.....	20
Vatnsfjörður.....	20
Flatey.....	21
Norðurland.....	23
Leyningshólar.....	24
Goðafoss.....	24
Dettifoss.....	25
Dimmuborgir.....	26
Hverarönd.....	26

Suðurland.....	27
Flúðir.....	28
Brúarhlöð.....	28
Laugarvatn.....	29
Hellar á Laugarvatnsvöllum.....	30
Pjórsárdalur.....	31
Seljalandsfoss.....	32
Skógar.....	32
 Óbyggðir.....	33
Hagavatn.....	34
Hvítárvatn.....	35
Kerlingarfjöll.....	35
Hveravellir.....	36
Aldeyjarfoss.....	37
Laugafell.....	38
Nýidalur.....	38
Þórsmörk og Goðaland.....	39
Húsadalur.....	40
Langidalur.....	41
Slyppugil.....	41
Básar.....	41
Eldgjá.....	42
 Niðurlag.....	43

Inngangur.

Þegar við bjóðum heim gestum takmörkum við fjöldann við þann viðurgjörning sem við getum látið í té. Við könnum hvernig við getum látið sem best fara um gestina, hvort við höfum nóg af stólum og rúnum fyrir þá sem ætla að gista. Við troðum ekki svo miklum fjölda inn að skrautmunir detti úr hillum eða stólnir sligist vegna þess að of margir setjist á þá.

Pað sama ætti að gilda um náttúru landsins. Þar eru margar stofurnar hlaðnar skrautgripum sem við viljum vernda. Við viljum líka að gengið sé um þessar stofur og þeirra sé notið. En hér gildir það sama; til að taka á móti gestum þarf ákveðinn viðbúnað, því megum við ekki gleyma í gleði okkar yfir gestakomunni.

Íslensk náttúra er okkar stærsta auðlind. Hún er sú auðlind sem ferðaþjónustan stendur og fellur með. Við megum ekki láta sem hún sé óþrójtandi, við verðum að hlúa að henni og vernda hana.

Þetta verkefni er einmitt til komið af slíkum vangaveltum. Engum sem stundar ferðaþjónustu eða er ferðamaður sjálfur dylst það lengur að nauðsynlegt er að taka til hendinni.

Tilgangur þessa verkefnis er að leggja áherslu á þessa nauðsyn með því að safna upplýsingum um ástand nokkurra staða og að setja fram tillögur um úrbætur. Einnig er slík könnun liður í því að meta og sýna fram á þörf Ferðamálaráðs á fjármagni til þessa málaflokkks.

Verkið var þannig unnið að ég ferðaðist um, skoðaði staðina, talaði við heimafólk og tók myndir. Síðan var þessi skýrsla unnin upp úr gögnunum.

Þær tillögur um úrbætur sem ég legg til eru margar sprottnar af umræðum við heimamenn en aðrar verða til við athugun á staðnum. Eðlilegast væri að heimamenn hrintu af stað framkvæmdum en verkefnið er ekki síst unnið til að hjálpa þeim í baráttunni við að vernda landið okkar. Enginn dómur er þó lagður á það hver eigi að standa fyrir framkvæmdum, aðeins bent á þörfina á að taka til hendinni.

Tíminn sem ætlaður var til verksins var 10 vikur. Það segir sig sjálft að ekki var hægt að kanna allt landið og skrifa skýrslu á þeim tíma. Því verður að líta svo á að þetta sé aðeins dæmi um aðgerðir sem nauðsynlegar eru á öllu landinu.

Val á svæðum helgaðist mikið af þessum stutta tíma. Skipulagðar voru ákveðnar hringleiðir til að nýta tímann og ferðir. Einnig var reynt að velja annars vegar svæði sem altalað er að séu illa farin og hins vegar lítt snortin svæði. Þá var lögð áhersla á að taka hálandissvæði með. Alls er fjallað um 47 staði, um suma með fáum orðum en aðra nokkuð ýtarlegar.

VESTURLAND

Staðir: Hraunfossar og Barnafoss
Grábrók og Hreðavatn
Rauðamelsölkelda
Gerðuberg
Stykkishólmur
Ólafsvík
Helgafell
Selvallavatn
Nátthagar við Berserkjahraun
Hellissandur
Rif
Undir Jökli: Bali, Ingjaldshóll, Fiskibyrgi, Írski brunnur,
Bæjarvör, Skarðsvík, Eysteinsdalur Beruvík, Hólahólar,
Dritvík og Djúpalónssandur og Purkhólar.

Tími: 29. júní - 3. júlí 1990.

Heimildarmenn:

1. Svanborg Siggeirs dóttir, Stykkishólmur.
2. Skúli Alexandersson, Hellissandi.
3. Erla Kristinsdóttir, Hellissandi.
4. Ólafur Arnfjörð bæjarritari, Ólafsvík.
5. Árni Albertsson, Ólafsvík.
6. Magnús Guðmundsson oddviti Gríshóli.
7. Þóroddur Þóroddsson, Náttúruverndarráði.
8. Davíð Egilsson, Náttúruverndarráði.
9. Þórunn Reykdal, Borgarfirði.
10. Haukur Kristjánsson, Hreðavatn.
11. Svandís Matthíásdóttir, Hreðavatn.
12. Jón Kristleifsson, Húsafelli.

Nokkrir staðir sem æskilegt væri að kanna:

Ýmsir staðir á Reykjanesi t.d. Hlíðarvatn og Herdísarvík, Krísvík og Reykjanestá. Botnsdalur, Skorradalur, Húsafell, Arnarvatnsheiði, hellar í Hallmundarhrauni, Eldborg, Búðir Arnarstaðir, Hellnar, Snæfellsjökull, ýmsir kaupstaðir og kauptún.

Hraunfossar í Borgarfirði

Fyrir nokkrum árum voru gerðir myndarlegir stígar meðfram Hvítá gegnt Hraunfossum og að Barnafossi. Þeir hafa staðið sig mjög vel, en nú er komið að því að bera ofan í þá aftur. Trébrýr sem settar voru yfir bleytu hafa lyfst af völdum frosta og voru orðnar illfærar af þeim sökum.

Í sumar var unnið part úr tveim dögum við að rífa aðra brúna og leggja stíg í staðinn og smíða tröppu við endann á hinni. Þá var einnig borið ofan í hluta af stígnum að Barnafossi. Þarna var unnið að því allra nauðsynlegasta en meiri aðgerða er þörf.

Bera þarf ofan í stíginn meðfram ánni og lagfæra hann á köflum. Einnig þarf að gera slaufu á stíginn nær gljúfrinu þar sem auðséð er að fólk vill komast nær til myndatöku.

Norðan við ána þarf að setja upp varnaðarlínu á gilbrúnina vinstra megin við brúna þegar komið er yfir. Þarna sest fólk oft með nestið sitt en brúnin slútir inn undir sig og er því viðsjálverð. Þar er girðingardræsa sem þarf að fjarlægja.

Verkefnalisti:

1. Lagfæra stíga.
2. Setja varnaðarlínu á gilbrún.
3. Fjarlægja gamla girðingu.
4. Efla eftirlit og þjónustu vegna mikils ferðamannastraums.

Grábrók og Hreðavatn

Á jörðinni Hreðavatni er margar náttúruperlur sem ferðamenn hafa gaman af að skoða. Landeigendur hafa ekki atvinnu af ferðaþjónustu en hafa samt lagt bæði göngustíga og vegarslóða um landið. Nú í ár fengu þeir styrk úr pokasjóði Landverndar til að girða meðfram veginum að fossinum Glanna í Norðurá. Þessi girðing á að varna því að keyrt sé út af slóðinni. Styrkurinn dugir ekki fyrir allri girðingunni, að sögn heimamanna.

Landeigendur vilja gjarnan opna land sitt fyrir ferðamönum en vilja skiljanlega ekki kosta til þess miklum fjármunum á meðan þeir hafa engan fjárhagslegan ábata af því.

Ætlunin er að opna fyrir almenna umferð niður að Glanna og þar á að búa til bílastæði. Þar tekur svo við göngustígur annars vegar niður að fossinum og hins vegar að svokallaðri Paradís. Það er hraunkvos með fallegum gróðri og vatni í botninum.

Þegar komið er niður að ánni þar sem sést til fossins er komið fram á þverhnípi. Á brúninni er nauðsynlegt að setja varnaðarlínu af einhverju tagi og varnaðarskilti á nokkrum tungumálum.

Hugmyndir hafa komið upp um að leggja göngustíg eða merkja gönguleið meðfram Hreðavatni, í skógræktargirðingunni. Einnig frá suðurenda vatnsins og niður að Stóru-Skógum og frá Jafnaskarði að Langavatni.

Margar fleiri skemmtilegar gönguleiðir er á svæðinu og út frá því.

Ökuleiðum mætti líka fjlga nokkuð. Til dæmis að Selvatni og frá Jafnaskarði að Múlakoti og Gljúfurá.

Grábrók, sá frægi gígur, er illa farinn undan traðki náttúruunnenda. Upp á hann hafa myndast fimm stígar, mismunandi áberandi. Loka ætti þeim öllum nema að norðan verðu, þar sjást þeir minna vegna þess að gígbarmurinn er rofinn og þar eru þeir auðveldari uppgöngu. Síðan þyrfти að reyna að afmá stígana en kannske yrði að láta máttarvöldin sjálf um það, því stígarnir eru orðnir hátt í two metra á breidd þar sem þeir eru breiðastir.

Merkingar við Grábrók eru eingöngu á íslensku, en fjöldamargir erlendir ferðamenn koma þangað svo að úr því þarf að bæta.

Á þessu svæði er ekkert tjaldstæði, en full þörf er á því að koma slíku upp, því svæðið býður upp á margt áhugavert að skoða.

Verkefnalisti:

1. Ljúka við girðingu meðfram veginum að Glanna.
2. Viðhalda göngustígum að fossinum og að Paradís.
3. Merkja gönguleiðir út frá Hreðavatni.
4. Leggja vegaslóða frá Jafnaskarði.
5. Merkja ýmsa staði og veki.
6. Loka stígum á Grábrók.
7. Koma upp tjaldstæði á svæðinu.
8. Merkja Grábrók á erlendum málum.

Rauðamelsölkelda

Á Snæfellsnesi eru nokkrar ölkeldur, ein þekktasta þeirra er Rauðamelsölkelda í Eyjahreppi. Hún er skemmtileg fyrir ferðamenn að skoða því hún er í ósnortnu og fallegu umhverfi.

Dálítill spölur er að ganga frá akveginum, en það ætti ekki að koma að sök því þetta er falleg leið í gegn um hraun. Á læk sem er á þeirri leið þarf þó að setja göngubrú. Einnig þyrfti að lagfæra stíginn í gegn um hraunið.

Á sínum tíma var byggður skúr yfir ölkelduna, hann er nú að hruni kominn og aðkallandi að fjarlægja hann og brakið úr honum.

Merkingar vantar algerlega, en við ölkelduna þyrfti að vera skilti með upplýsingum og annað skilti sem vísaði veginn að henni niðri við þjóðveg.

Verkefnalisti:

1. Lagfæra slóðann í gegn um hraunið
2. Setja göngubrú á lækinn.
3. Rífa skúrinn sem er yfir ölkeldunni og tína upp brakið úr honum.
4. Merkja staðinn bæði niðri við þjóðveg og við ölkelduna.

Gerðuberg

ENN leggja ekki margir leið sína að Gerðubergi í Eyjahreppi, en þetta er óvenju langt og fallegt stuðlaberg þannig að ekki er ólíklegt að á því verði breyting samfara auknum ferðamannastraumi á þetta landsvæði. Ekki er rétt að bíða eftir að svæðið vaðist út heldur nota forskotið og leggja og merkja ökuleið, afmarka bílastæði að bergen og merkja síðan gönguleið áfram.

Verkefnalisti:

1. Leggja akveg og setja upp bílastæði.
2. Merkja gönguleið að bergen.
3. Merkja staðinn við þjóðveginn.

Stykkishólmur

Stykkishólmur er, fyrir dugnað heimamanna, orðinn mikill ferðamannabær. Petta er fallegur og sögufrægur bær, með mörgum gömlum húsum. Mörg þeirra hafa verið gerð upp á smekklegan hátt. Nú er verið að vinna að úttekt á ferðamálum í Stykkishólmi. Með henni er athugað hvað staðurinn hefur upp á að bjóða í náttúrufari og aðstöðu og þjónustu fyrir ferðamenn. Vonast er til að samskonar könnun verði unnin fyrir allt Snæfellsnesið, þannig að dregin verði upp ein heildarmynd af nesinu sem ferðamannasvæði.

Í bænum er gott tjaldstæði. Það er mikið sótt og nú er fyrirhuguð stækkan þess, til austurs. Þá þarf einnig að stækka snyrtiaðstöðuna. Skógræktarsvæði er stutt frá tjaldstæðinu, þar hefur verið komið fyrir borði og bekkjum, grilli og ruslafötum. Þangað koma oft hópar fólks og elda sér máltið í huggulegu umhverfi.

Áhugi er fyrir því að útbúa veglegt gönguleiðakort af Stykkishólmi og nágrenni. Því fylgir stikun leiðanna og göngustígagerð næst bænum. Súgandisey heitir eyjan beint framan við bæinn. Nú er búið að tengja hana við land með grjótgarði. Við það batna hafnarskilyrði mikið. Ferjan Baldur leggst að bryggju við eyna. Margir ferðamenn leggja leið sína upp á eyjuna og hefur myndast ljótur og brattur stígur upp. Nú síðumars vae bætt úr þessu með því leggja tröppur upp mesta brattann og síðan göngustíg áfram uppi á eynni.

Stykkishólmbsbær hefur gert töluvert af því að sinna ferðamannastöðum í nágrenninu. Vinnuflokkar unglings hafa verið sendir til að týna rusl við Selvallavatn og í Nátthögum við Berserkjahraun. Ruslatunnur voru líka settar við Selvallavatn á vegum bæjarins og var tæmt úr þeim einu simni í viku.

Verkefnalisti:

1. Stækka tjaldstæðið, bæði svæðið og aðstöðuna. (Fyrirhugað)
2. Gefa út gönguleiðakort.
3. Göngustígur upp á Súgandisey. (Framkvæmdum lokið)
4. Úttekt á ferðamálum Stykkishólms. (Framkv. hafnar)

Ólafsvík

Ferðamennska í Ólafsvík hefur byggst mest á ferðum á Snæfellsjökul og hringferðum með rútum fyrir Jökul og yfir Fróðárheiði. Nú er ætlunin að bjóða ferðamönum upp á sjóstangveiði. Mjög stutt er að fara á miðin eða rétt út fyrir höfnina.

Ferðamálanefnd hefur ekki verið starfandi í Ólafsvík fram til þessa. En nú stendur til að stefna saman hagsmunaaðilum í ferðamennsku atvinnumálanefnd bæjarins og stofna slíka.

Tjaldstæði er austan við bæinn. Það er nýlegt og nokkuð vel útbúið. Merkingar gönguleiða út frá tjaldstæðinu eru engar, úr því þyrfti að bæta. Meðal annars þyrfti að koma upp upplýsingum um leiðir á Jökulinn og það sem ber að varast í slíkum ferðum.

Verkefnalisti:

1. Merking gönguleiða
2. Upplýsingaskilti um ferðir á Jökulinn.

Helgafell

Helgafell í Helgafellssveit er fornfrægur staður. Þar var Guðrún Ósvífusdóttir jörðuð. Margir sækja leiði hennar heim og ganga síðan á fjallið í leit að óskastundinni.

Pessar heimsóknir fólks valda heimafólki tölverðu ónæði. Til þess að komast að leiðinu þarf að fara yfir hlaðið á bænum og niður á milli gripahúss og kirkju. Dálítill brögð eru að því að rútunum sé ekið alveg niður á hlaðið á bænum. Ætlast er til að þeim sé lagt áður en þangað er komið. Koma þyrfti upp skilti með vinsamlegum tilmælum um að ökutækjum sé lagt á stæðið.

Bílastæðið er of lítið og illa afmarkað og rykbinda þarf afleggjarann að bænum. Bóndinn telur þörf að setja upp salerni því mikið er um að fólk geri þarfir sínar í móunum.

Lagfæra þyrfti stíginn í fjallinu, sérstaklega þar sem farið er niður en þar hafa myndast sár í svörðinn.

Verkefnalisti:

1. Rykbinda veginn að bænum og hlaðið.
2. Stækka og lagfæra bílastæði.
3. Lagfæra stíginn niður fjallið.
4. Bæta merkingar.
5. Setja upp salerni. (Hugmynd heimamanna)

Selvallavatn

Við Selvallavatn í Helgafellssveit er gott útivistarland og ákjósanleg tjaldstæði frá náttúrunnar hendi. Um er að velja að tjalda við hraunkantinn eða á völlunum austan við vatnið. Þetta notfæra sér margir, bæði fjölskyldufólk og ungligar.

Engin aðstaða er þó á svæðinu, hvorki salerni né ruslafötur.

Stykkishólmsbær setti ruslatunnur við vatnið en nú er búið að fjarlægja þær. Ástandið þarna eftir helgar er heldur bágborið, rusl og úrgangur í gjótum og eldstæði á grónu landi. Erfitt er að taka á málínugagna þess að enginn sér sér hag í því að sinna því. En það er engu að síður nauðsynlegt að taka á slíkum málum.

Verkefnalisti:

1. Koma upp salernisaðstöðu og sorphirðingu.
2. Merkja tjaldstæði.
3. Græða upp sandana.
4. Koma á þjónustu vegna salernis og sorps.
5. Hafa eftirlit a.m.k. um helgar.

Nátthagar við Berserkjahraun

Við suðurjaðar Berserkjahrauns er sérlega skemmtilegt svæði til útivistar. Misstór vik eru inn í hraunið, allt frá plássi fyrir eitt tjald upp í nógu stóra bolla fyrir stórfjölskyldu. Lækur rennur þarna um nema í mestu þurrkum. Þetta eru svokallaðir Nátthagar í Helgafells-sveit. Margir notfæra sér þessa aðstöðu sem náttúran bíður upp á og koma þangað til helgardvalar.

Engin hreinlætisaðstaða af neinu tagi er þarna, hvorki salerni né sorpílát. Vegarslóði liggar inn með hrauninu. Hann er að miklu leyti þar sem var gróið land. Mjög nauðsynlegt er að afmarka hann þannig að meiri spjöll hljótist ekki af akstri.

Verkefnalisti:

1. Setja upp salerni og aðra snyrtiaðstöðu.
2. Koma fyrir sorpílátum.
3. Hafa þjónustu og eftirlit með svæðinu.
4. Lagfæra og afmarka vegarslóða.

Hellissandur

Á Hellissandi er gott gistiheimili og lítið tjaldstæði. Á tjaldstæðinu er snyrtiaðstaða, vatnssalerni, vaskur og ruslakassi.

Hellissandur er kjörinn gististaður fyrir fólk sem vill njóta hinnar fjölbreyttu og stórfenglegu náttúru undir Jökli.

Með einhverjum ráðum þarf að gera þeim sem skipuleggja ferðir það ljóst hvað utanvert Snæfellsnesið hefur upp á að bjóða. Það er stór liður í nauðsynlegrí dreifingu ferðamanna um landið. Þetta landsvæði getur tekið á móti fleiri ferðamönnum og létt þannig af offsetnum svæðum.

Verkefnalisti:

1. Skipuleggja ferðaþjónustu með allt utanvert Snæfellsnes í huga.

Rif

Á Rifi er stórt kríuvarp og fjölskrúðugt fuglalíf. Rif er og mikill sögustaður, þar var Björn ríki veginn við stein sem síðan heitir Björnssteinn. Nýlega var hann grafinn úr sandi og hlaðið í kring um hann með sjávargrjóti.

Verkefnalisti:

1. Auka merkingar á áhugaverðum stöðum.
2. Skipuleggja ferðaþjónustuna á svæðinu.

Undir Jökli

Á svæðinu undir Jökli, þ.e. frá Rifi og Ingjaldshóli að Arnarstapa og Rauðfeldargjá, er ein samfelld röð af skemmtilegum stöðum til að kanna. Pangad er þó ótrúlega fáum ferðamannahópum beint og þeim hópum sem koma er gefinn allt of stuttur tími.

Nauðsynlegt er að kynna þessa staði og vísa ferðamönnum þangað. Flestir staðanna þola töluverðan ágang en sjálfsagt er að nota forskotið sem hinn litli ferðamannastraumur veitir og gera fyrirbyggjandi ráðstafanir til verndar.

Merkingar, lagfæringar á göngustígum, bílastæðum og vegum og koma upp snyrtiaðstöðu er það helsta sem gera þarf. En ekki er síður nauðsynlegt að koma á eftirliti með svæðinu, ruslahirðingu og þjónustu við snyrtiaðstöðu.

Bali

Balavatn er vígt af Guðmundi góða og er því lækningavatn að gamalli trú. Allar merkingar vantar.

Verkefnalisti:

1. Merkja staðinn.

Ingjaldshóll

Ingjaldshóll er fornt stórbýli. Í kirkjugarðinum er forn grafreitur. Útsýni er mjög fallegt af hlaðinu.

Fiskibyrgi

Skammt fyrir vestan Gufuskálar, uppi í hrauninu sunnan við veginn eru á annað hundrað forn byrgi. Þau eru hlaðin úr hraungrýti. Ekki er vitað hversu gömul byrgin eru, sumir telja þau eldri en 400 ára. Að baki þessum mannvirkjum er því spennandi leyndardómur.

Koma þarf upp bílastæði við þjóðveginn og setja þar skilti með upplýsingum um hvað er þarna að sjá og hvatningu um að ganga vel um. Síðan þarf að stika gönguleið upp á hraunið. Lægð er í hraunið rétt austan við byrgin þar sýnist eðlilegast að koma að þeim.

Verkefnalisti:

1. Merkja staðinn.
2. Stika leið að byrgjunum
3. Búa til bílastæði við þjóðveginn.

Írski brunnur

Brunnurinn var nýlega grafinn upp og ekki er búið að ganga frá í kring um hann. Skipt verður um hvalbein það sem er yfir brunninum. Nauðsynlegt er að ganga frá í kring um brunnnin. Hægt er að taka fláa á jarðvegsstaflann yfir honum og græða hann upp með einhverju móti eða hlaða að honum með torfi. Þegar búið er að ganga frá umhverfi brunnsins þarf að merkja hann við þjóðveginn

Verkefnalisti:

1. Merkja staðinn við þjóðveginn.
2. Ganga frá eftir uppgröftinn.

Bæjarvör

Bæjarvör nefnist öðru nafni Drottningarvör. Á klettum í vörinni er hægt að sjá fór eftir kili báta sem dregnir hafa verið þar á land í gegn um tíðina.

Þarna vantar merkingar og lagfæra þarf slóða niður að fjörunni.

Verkefnalisti:

1. Merkja staðinn.
2. Lagfæra slóða

Skarðsvík

Skarðsvík er skjólsael vík með gulum sandi á milli svartra kletta. Slóðinn þangað niður eftir þarfnað lagfæringar, einnig þarf að afmarka og lagfæra bílastæðið.

Eins og annars staðar vantar merkingu við aðalveginn.

Verkefnalisti:

1. Merkja staðinn við þjóðveginn.
2. Lagfæra vegarslóða.
3. Lagfæra og afmarka bílastæði

Eysteinsdalur

Vegslóði liggur upp með Móðulæk og Rauðhólum lang leiðina að Eysteinsdal. Þetta er mjög fallegur dalur alveg við rætur Snæfellsjökuls. Nálægðin við jökulinn er heillandi og þarna um er ein af gönguleiðunum á hann.

Sagan talar til manns í gegn um örnefnin, Bárðarkista, Bárðarhaugur...(Bárðarsaga Snæfellsáss). Svæðið er líka áhugavert jarðfræðilega séð. Upp úr miðum hraunmassanum á þessum slóðum stendur margra milljón ára sker.

Slóðinn upp að Eysteinsdal er lagður á hrauni og er mjög grýttur. Sennilega væri það ekki mikið verk að lagfæra hann þannig að hann væri fær sæmilega háum fólksbílum.

Verkefnalisti:

1. Lagfæra vegarslóða.
2. Setja upp merkingar.

Beruvík

Niður að Beruvík liggur slóði sem er fær öllum bílum. Skemmtileg gönguleið er frá Beruvík meðfram ströndinni út á Öndverðanes og þaðan yfir í Skarðsvík. Þessa leið þyrfti að merkja og stika. Á þessum slóðum er líka gömul gönguleið, Saxhóll - Vatnsborg - Öndverðanes. Einnig hana þyrfti að merkja.

Verkefnalisti:

1. Merkja og stika gönguleiðir.
 - a) Beruvík - Öndverðanes - Skarðsvík.
 - b) Saxhóll - Vatnsborg - Öndverðanes.

Hólahólar

Hólahólar eru einn af mörgum gígklösum á utanverðu Snæfellsnesi. Þaðan eru skemmtilegar gönguleiðir. Annars vegar að Hraf nabjörgum og suður með ströndinni að Dritvík og Djúpalónssandi og hins vegar norður með ströndinni að Beruvík. Hvort tveggja er 2ja til 3ja klukkustunda gangur. Þessar leiðir þyrfti að merkja og stika. Einnig þyrfti að lagfæra vegarslóða.

Verkefnalisti:

1. Merkja og stika gönguleiðir.
 - a) Hólahólar - Hraf nabjörg - Dritvík.
 - b) Hólahólar - Beruvík.
2. Lagfæra vegarslóða að Hólahólum.

Dritvík og Djúpalónssandur

Flestir sem ferðast um utanvert Snæfellsnes koma á Djúpalónssand og Dritvík. Þeir staðir, eins og svo margir aðrir á þessum slóðum, hafa bæði til að bera náttúrufegurð og sögufrægð.

Parna væri æskilegt að hafa salerni en ekki ráðlegt að setja það upp nema tryggja að það sé þrifið reglulega.

Tína þarf rusl á sandinum.

Verkefnalisti:

1. Setja upp salerni og sjá um að það sé þrifið.
2. Tína rusl á sandinum.

Purkhólar

Purkhólar eru gígar en í kring um þá eru margir hellar. Þeir eru flestir aðgengilegir og þægilegir aðkomu. Þá þyrfti að merkja við þjóðveginn og einnig stika leiðina að þeim. Koma þarf upp bílastæðum við þjóðveginn. Austan til í Purkhólunum er skemmtilegur gígur sem heitir Bárðarból. Hann þyrfti að merkja.

Verkefnalisti:

1. Setja upp merkingar við þjóðveginn.
2. Stika leið að einum eða tveim hellum.
3. Gera bílastæði við þjóðveginn.

VESTFIRÐIR

Staðir: Breiðavík
Látrabjarg
Tálknafjörður
Vatnsfjörður
Flatey

Tími: 27. júní - 3. júlí 1990.

Heimildarmenn:

1. Árnheiður Guðnadóttir, Breiðuvík.
2. Jóhanna Guðmundsdóttir, Tálknafirði.
3. Jón Herbertsson, Tálknafirði.
4. Svanhildur Jónsdóttir, Flatey.
5. Tryggvi Gunnarsson, Flatey
6. Kristinn Guðmundsson, Hvallátrum.
7. Þorvaldur Búason, Hvallátrum.
8. Þóroddur Þóroddsson, Náttúruverndarráði.

Nokkrir staðir sem æskilegt væri að kanna:

Bjarkarlundur, Reykhólar, ýmsir kaupstaðir og kauptún,
Reykjanes, Jökulfirðir og Hornstrandir, Ingólfssfjörður, Gjögur,
Bjarnarfjörður og Hólmavík.

Breiðavík, Rauðasandshreppi

Á Breiðuvík er rekið gistiheimili og farfuglaheimili í gömlu skólahúsi. Svefnpláss er fyrir 40 manns. Koma þyrfti upp tjaldstæði á staðnum til hagsbóta fyrir ferðamenn. Mikill kostur er að fólkið sem rekur gistiheimilið gæti sinnt tjaldstæðinu einnig. Ferðamannastraumur á þessu svæði er sífellt að aukast en þar er ekkert skipulagt tjaldstæði. Aukin uppbygging ferðamannabjónustu í Breiðuvík myndi að hluta til draga úr álagi á Látrabjargi, en nokkuð er um að fólk nátti sig þar bæði í tjöldum og húsbílum.

Á Breiðuvík er snyrtilegt að undanskildum tönkum sem olíufélag hefur skilið eftir í reiðileysi við bæinn.

Vegurinn að Breiðuvík er mjög slæmur og þarfnaðast lagfæringar.

Verkefnalisti:

1. Uppbygging tjaldstæðis.
2. Fjarlægja gamla olíutanka.
3. Lagfæra vegi að staðnum.

Látrabjarg

Töluverð umferð ferðamanna er að Látrabjargi, enda er þar athyglisvert nátúrufar og fjölskrúðugt fuglalíf. Fáeinir dvelja í nokkra daga og gista í tjöldum en flestir stoppa mjög stutt.

Slóðar hafa myndast í grassvörðinn en gróðurhulan er sterk því fuglinn ber áburð með sér. Það er því lítil hætta á því að sár myndist nema umferð aukist verulega. Ofaníborinn göngustígur myndi vera til lýta og sjálfsagt að sleppa slíkum framkvæmdum þar sem það er hægt.

Á staðnum er einn gamall umkomulaus kamar. Enginn þjónustar hann. Hann er því bæði óhreinn og pappírslaus. Gott væri að geta haft kamar sem einhver sinnti en með þessu fyrirkomulagi er staðurinn betur kominn án hans. Kamar eða önnur ófullkomin þjónusta hefur áhrif á val fólks á næturstað, þótt að öðru leyti sé gisting ekki æskileg.

Setja þyrfti varnaðarlínu á bjargbrúninni við bílastæðið hjá vitanum einnig skilti með varnaðarorðum. Sjá þarf um að skilti um staðinn sé heilt og að staðurinn sé snyrtilegur að öðru leyti.

Gisting á bjarginu sjálfu er ekki æskileg. Þar ætti að banna tjöldun en setja upp tjaldstæði utan við svæðið. Hugmyndir um staðsetningu þess eru ýmsar: Í Breiðavík, það er fulllangt frá bjarginu til að nýtast til dæmis göngumönnum, en full þörf að hafa þar aðstöðu líka. Brunnar og Básar í Látravík hafa einnig verið nefndir. Brunnar eru álitlegri staðurinn. Þar er hægt að komast í vatn, tiltölulega auðvelt er að gera bílastæði fyrir rútur á sandinum neðan við gróðurbakkann og svæðið meðfram hlíðinni er skemmtilegt til tjöldunar. Sjálfsagt væri að halda svæðinu óformlegu og leyfa tjöldun hér og þar meðfram hlíðinni en gera þyrfti akveg í áttina að hlíðinni.

Íbúar litla þorpsins að Hvallátrum verða fyrir dálitlu ónæði vegna forvitinna ferðamanna því þyrfti að setja upp skilti áður en komið er að staðnum með upplýsingum um staðinn og umgengnisreglur.

Verkefnalisti:

1. Koma upp tjaldstæði á Brunnum.
2. Sjá um að kamrinum við vitann sé sinnt eða hann fjarlægður.
3. Setja upp smekklegt skilti um hvor megi tjalda og hvor ekki.
4. Setja upp varnaðarlínu á brúninni við vitann ásamt skilti með varnaðarorðum.
5. Setja upp upplýsingaskilti um Hvallátur.

Tálknafjörður

Á Tálknafirði er snyrtilegt tjaldsæði með góðri aðstöðu við hliðina á sundlauginni. Þar eru tvö vatnssalerni, tveir vaskar úti og tvær ruslagrindur sem starfsmenn hreppsins sjá um að losa. Þar eru leiktæki fyrir börn. Bílastæði er gott en mætti samt afmarka betur í norður-endann.

Til að gera gott tjaldsvæði enn betra þyrfi að setja upp snúrur og koma upp aðstöðu fyrir eldhús- og húsbíla þ.e. vatnleiðslu til að tengja við þá og niðurfall. Einnig væri gott að búa til hól eða eitthvað slíkt að vestanverðu til skjóls fyrir innlögninni. Til snyrtingar þyrfi að loka skurði sem er opinn við útjaðar svæðisins.

Þar sem komið er til bæjarins vantar meiri og betri merkingar til að auðvelda fólk að finna tjaldstæðið og sundlaugina, einnig merkingar gönguleiða. Þá þyrfi að auglýsa bæinn og þá þjónustu sem hann hefur upp á að bjóða til dæmis með bæklingi.

Mikill áhugi er hjá heimamönnum að byggja bæinn sinn skemmtilega upp og þá ekki síst fyrir ferðamannaþjónustu.

Verkefnalisti:

Tjaldstæðið:

1. Setja upp snúrur og aðstöðu fyrir húsbíla (vatn, niðurfall).
2. Loka skurði við tjaldstæðið.
3. Mynda skjól fyrir vestanáttinni.
4. Afmarka bílastæði betur.

Annað:

5. Merkja gönguleiðir.
6. Auglýsa og merkja tjaldsvæðið, sundlaugina og raunar allan bæinn.

Vatnsfjörður

Við Vatnsdalsvatn er mjög ákjósanlegt útvistarsvæði og töluvert um að Íslendingar dvelji þar næturlangt eða yfir helgi. Þar er þó nær engin aðstaða.

Jeppaslopði liggur inn með vatninu en engin merkt eða afmörkuð bílastæði eru á svæðinu.

Gróður er í sókn, líklega vegna fækkunar sauðfjár.

Verkefnalisti:

1. Skipuleggja og merkja hvar má tjalda.
2. Setja upp salernisaðstöðu
3. Koma sorpmálum í lag.

Flatey á Breiðafirði

Að koma til Flateyjar er ævintýri, bæði vegna sérstæðar náttúru og vegna hins gamla þorps þar sem sú tilfinning vaknar að tíminn hafi staðið kyrr í marga áratugi.

En þó hvílir sá skuggi á að erfitt er fyrir ferðamanninn að vita hvar hann má vera og hvar ekki. Bráðnauðsynlegt er að merkja gönguleiðir um eyna. Það væri bæði til hagsbóta fyrir ferðamenn og heimamenn. Það er jafn sjálfsagt að heimafólk fái að vera í friði með sitt eins og að ferðamenn geti fengið að njóta heimsóknar í eyna.

Með tilkomu nýju ferjunnar yfir Breiðafjörður hefur ferðamönnum fjölganum í Flatey og á trúlega enn eftir að fjölda. Í aðalskipulagi sem er í vinnslu er gert ráð fyrir 10-15 % árlegri fjölgun ferðamanna næstu 5-8 árin.

EKKI er mikill viðbúnaður til móttöku ferðamanna í eynni. Þó er tjaldstæði í Krákvör og í Veitingastofunni Vogi er hægt að fá minni háttar veitingar auk gistingar. Þá er boðið upp á einhverja leiðsögn í tengslum við ferðir til eyjarinnar.

Eyjaferðir hafa gefið út góðan bækling um umgengnisreglur í Flatey. Þar í eru þessar setningar: "Pessi eyja sem þið eruð nú að heimsækja er staður sem þarf að umgangast með nærfærni og varúð." og "Pegar þið yfirgefið Flatey, þá gerið það fullviss þess að eyjan sé óspilt af ykkar völdum." Pessi bæklingur er afhentur farþegum Eyjaferða til Flateyjar og er dæmi um gott framtak og efturbreytni verð.

Eftir að göngustígar hafa verið skipulagðir og merktir þarf að gefa út bækling og hafa í honum uppdrátt af eynni með gönguleiðum og ýmsu öðru merktu inn á. Í tengslum við slíkan bækling yrði síðan sett upp skilti við höfnina með sömu upplýsingum en í styttri útgáfu.

Sorp mál í eynni eru í miklum ólestri, en hver og einn brennir sitt rusl í fjörunni. Mjög brýnt er að bæta úr þessu og koma á skipulegri sorphirðingu. Best væri að flytja allt sorp úr eynni í gámum, en hugsanlegt væri einnig að brenna í góðum brennara því sem getur brunnið, en setja restina í gám og flytja það til urðunar í landi. Þá þyrfti að koma upp ruslafótum fyrir ferðamenn og sjá um að þeim sé sinnt.

Viðgerð á bryggjunni stendur yfir og því fylgir drasl, en þar er líka ýmislegt sem ekki tilheyrir viðgerðinni. Aðkoman á bryggjunni er vægast sagt ósnyrtileg.

Gamla fiskverkunahúsið sem stendur við bryggjuna á Tröllsenda er orðið mjög hrörlegt. Það gæti að hluta nýst til móttöku ferðamanna ef það væri gert upp. Það væri til hagsbóta fyrir ferðamenn að hafa skjól niðri við höfnina þegar bíða þarf eftir ferjunni.

Í aðalskipulagi er gert ráð fyrir að miðhluti eyjarinnar verði almenningur, en þar stendur kirkjan og þar er Klausturhólar og Bókhlaðan sem bæði eru friðuð samkvæmt þjóðminjalögum.. Frá almenningnum þarf að leggja göngustíga til helstu staða: Niður að höfninni á Tröllsenda. Niður í fjöruna við Hólsbúðarvog. Að tjaldstæðinu og eftir eyjunni miðri, austur á Lundaberg og niður í gamla þorpið.

Bryggjan í Flatey er sniðin að tiltölulega stórum bátum, en minni bátar eiga mjög erfitt með að athafna sig þar. Úr þessu verður að bæta, annað hvort með því að bæta aðstöðuna í höfninni sjálfri eða að gera flotbryggju annars staðar. Aðalskipulagið gerir ráð fyrir aðstöðu fyrir smábáta við Teinæringsvog og er það sennilega besti kosturinn.

Tjaldstæðið í Krákuvör

Gisting í Flatey er takmörkunum háð vegna vatnsskorts í þurkum. Þess vegna er nauðsynlegt að benda ferðamönnum á að gista í landi. Þó þarf að vera tjaldstæði í eynni.

Í Krákuvör er tjaldstæði með tveim vatnssalernum og tveimur vöskum. Stefnt er að því að færa það austar því flytja þarf fjárhús bónadans í Krákuvör þangað sem tjaldstæðið er nú. Þar væri það meira í tengslum við fyrirhugaðan almenning á miðeynni. Ræsa þarf fram nýja svæðið og sléttu það, en það er á gömlu túni. Síðan þyrfti að endurreisa gamlan grjótgarð (Norskubúðargarð) en hann myndi nýtast sem skjólgarður. Ef tjaldstæðið yrði flutt þarf að leggja nýja vatnslögn, rotþró og byggja nýja snyrtiaðstöðu. Þá þyrfti að leggja göngustíg að svæðinu og merkja leiðina að því.

Verkefnalisti í Flatey:

1. Skipuleggja gönguleiðir, leggja stíga og merkja þá.
2. Taka sorpmálin til rækilegrar endurskoðunar.
3. Laga aðstöðu fyrir smábáta.
4. Gefa út upplýsingabækling með korti.
5. Hreinsa til á hafnarsvæðinu.
6. Byggja upp nýtt tjaldstæði.
7. Skipuleggja eftirlit og umsjón með ferðapjónustu.

NORÐURLAND

Staðir: Leyningshólar
Goðafoss
Dettifoss
Hverarönd
Dimmuborgir

Tími: 5. - 10. júlí 1990.

Heimildamenn:

1. Jón Gauti Jónsson, Sauðárkróki
2. Þorleifur Þór Jónsson, Akureyri
3. Hallgrímur Indriðason, Akureyri
4. Haukur Ívarsson, Ferðafélagi Akureyrar
4. Friðrik Dagur Arnarson, Mývatnssveit
5. Hreiðar Karlsson, Húsavík.

Nokkrir staðir sem æskilegt væri að kanna:

Vatnsnes, Vesturhóp, Hóp, Borgarvirki, Skagatá, Hvalsnes, Fljót,
Svarfaðardalur, Hólar, Hrísey, Árskógsandur, Laufás,
Flateyjardalur, Vaglaskógur, Aðaldalshraun, Laxárdalur, fleiri
staðir í Mývatnssveit, Tjörnes, Jökulsárgljúfur, ýmsir
kaupstaðir og kauptún

Leyningshólar

Svæðið sem Leyningshólar í innanverðum Eyjafirði eru á er í einkaeign en leigt Skógræktarfélagi Eyfirðinga. Vinsælt er að tjalda á svæðinu, en sá galli er á að 1 kílómetri er í næsta vatn. Einn kamar er á svæðinu. Þetta hvort tveggja stendur aukinni notkun fyrir þrifum. Koma þyrfti upp salerni og leggja vatns-leiðslu á staðinn. Skógræktarfélagið hefur að sínu leyti áhuga fyrir uppbyggingu ferðaþjónustu á svæðinu. Upplýsingar um svæðið koma allar frá Hallgrími Indriðasyni.

Verkefnalisti:

1. Setja upp salerni
2. Leiða vatn inn á svæðið.
3. Merkja tjaldstæði.

Goðafoss

Goðafoss er ein af mestu perlum íslenskrar náttúru og það er okkur til stórrar skammar hvernig allt er látið troðast niður í kring um hann. Bráðnauðsynlegt er að leggja snyrtilega stíga, græða upp sár í gróðurinn, afmarka bílastæði og setja upp smekklegt skilti. Þá þyrfti að mála gömlu brúna sem notuð er sem göngubrú.

Sjálfsagt er að nota það að hægt er að hafa salerni við Fosshól, og losna þar með við að hafa þau í nágrenni fossins. Enn vantar fleiri salerni þó komin séu þrjú ný í tengslum við veitingahúsið og verslunina.

Verkefnalisti:

1. Leggja göngustíga um svæðið.
2. Hlúa að gróðri.
3. Afmarka bílastæði.
4. Setja upp skilti.
5. Mála brúna.
6. Koma upp fleiri salernum við Fosshól.

Dettifoss

Þrátt fyrir slæma vegi að Dettifossi koma þar margir ferðamenn. Þar er ófremdarástand. Kamrarnir skítugir, pappírslausir, holan full, þeir eru í einu orði sagt viðbjóðslegir. Ekki er hægt að lá ferðamönnum þó þeir kjósi fremur að fara út í móa. En afleiðingin af því er að klósettpappír stendur út undan steinum hér og þar.

Stígurinn niður að fossinum er mjög erfiður á köflum, grýttur og hátt stig sum staðar. Gróður á mjög erfitt uppdráttar á gljúfurbarminum vegna umferðar, þess vegna þarf að afmarka gönguleið. Næst fossinum er raunar óþarfi að hafa stíg, en síðan væri hægt að hafa tvær leiðir eða nokkurs konar hringleið. Aðra meðfram klettunum og hina nær gljúfrinu, láta þær síðan sameinast við brekkuna. Í brekkunni þarf að hagræða grjóti og búa til tröppur úr því, bæði til þæginda og slysavarna. Setja þyrfti upp skilti með nafni fossins, varnaðarorðum vegna þess að gljúfurbarmurinn er sum staðar mjög ótryggur og vísað á hvar gönguleiðin byrjar.

Bílastæðið er gott en það þyrfti að afmarka betur.

Hafragilsfoss er stuttu norðar í gljúfrinu. Þar er stígamyndun af umferð en er ekki til vandræða.

Verkefnalisti:

1. Koma salernismálunum í lag.
2. Setja upp skilti með nafni fossins og fleiru.
3. Lagfæra og merkja gönguleið að fossinum.
4. Afmarka bílastæði.

Dimmuborgir

Stígarnir um Dimmuborgir í Mývatnssveit eru vel afmarkaðir og merktir. En umferðin er slík að hraunið molnar smám saman undir fótum ferðamannanna. Kunnugir geta bent á staði sém hafa lækkað um ca 30 cm. Nú heyrast þær raddir að réttast væri að malbika þessa stíga. Víða er verið að setja trébrýr niður stalla og yfir sprungur. Mjög er orðið aðkallandi að mála hliðið að svæðinu. Bílastæðið er gott en á álagstímum er það alltof lítið. Athuga þyrfti möguleika á stækkun þess.

Verkefnalisti:

1. Viðhalda gangstígum og gera þá varanlegri.
2. Mála hliðið.
3. Athuga með stækkun bílastæðis.

Hverarönd

Hverasvæðið austan við Námaskarð, Hverarönd er fjölsótt af ferðamönnum. Þetta er mjög varasamt svæði því það er í sífelldri breytingu og bakkar hveranna viðsjálverðir. Brugðið hefur verið á það ráð að girða hverina af og stjórna þannig umferðinni. Þetta er gert með járnteinum sem sjást tiltölulega lítið. Gallinn við þá er sá að þeir endast illa og þarf að skipta um þá á 2ja til 3ja ára fresti.

Stöðugt eftirlit þarf einnig að hafa með svæðinu og breyta gönguleiðum jafnóðum og hverirnir breytast. Hugmyndir eru uppi um að setja plankabréyrum allt svæðið. Þá er fyrirhugað að setja tröppu við einn hverinn svo fólk geti séð ofan í hann og tekið af honum myndir.

Myndarlegt skilti er á bílastæðinu, það veðrast mjög mikið vegna lofttegunda frá hverunum og þarf því að endurnýja það oft.

Timburgirðing er í kring um bílastæðið, hún er illa farin og þarfnað endurnýjunar. Merkingar vantar við þjóðveginn.

Útsýnisskífan á Námafjalli er orðin svo máð að hún er nánast ónýt.

Verkefnalisti:

1. Viðhalda girðingu í kring um hvert.
2. Setja plankabréyrum sem göngustíga. (Fyrirhugað)
3. Smíða tröppu við einn gíginn. (Fyrirhugað)
4. Endurnýja skilti reglulega.
5. Endurnýja timburgirðingu í kring um bílastæði.
6. Setja upp skilti við þjóðveginn.
7. Endurnýja útsýnisskífu á Námafjalli.

SUÐURLAND

Staðir: Flúðir
Brúarhlöð
Laugavatn
Hellar á Laugavatnsvöllum
Þjórsárdalur
Seljalandsfoss
Skógar

Tími: 20. - 24. júní og 12. - 15. júlí (Skógar og Þjórsárdalur).

Heimildamenn:

1. Jóhannes Sigmundsson, Flúðum.
2. Loftur Þorsteinsson, Flúðum.
3. Valgarð Runólfsson, Hveragerði.
4. Guðrún Inga Sveinsdóttir, Skógrum.
5. Jóna B. Gestsdóttir, Laugarvatni.
6. Pórir Þorgeirsson, Laugarvatni.
7. Práinn Hafsteinsson, Laugarvatni.
8. Guðjón Ólafsson oddviti, Syðstumörk.
9. Póroddur Þóroddsson, Náttúruverndarráði.

Nokkrir staðir sem æskilegt væri að kanna:

Hlöðufell, Haukadalur, Kerið, fjörur við Stokkseyri, Hengilssvæðið, Raufarhólshellir, Brúará og Brúarárskörð, Kvernugil, Loftsalahellir, Dyrhólaey, Reynisfjall, Fjaðrárgljúfur, Núpsstaðaskógur, Kirkjugólf, Dveghamrar, ýmsir kaupstaðir og kauptún.

Flúðir

Á Flúðum í Hrunamannahreppi er vaxandi þéttbýli. Margs konar atvinna er stunduð þar og er ferðaþjónustan stór liður.

Staðurinn er vel í sveit settur, snyrtilegur og hefur margt upp á að bjóða.

Hótel er rekið í þremur byggingum, félagsheimilinu, skólanum og sambyggðum smáhýsum. Tjaldstæðið er gott en fulllítið og raddir eru um að það sé of nærrí íbúðabyggðinni. Rætt er um að finna því annan stað.

Golfvöllur er í uppbyggingu skammt frá Flúðum, hestaleiga er á staðnum og byggðasafn er á bænum Gröf sem er í Flúðahverfinu. Það er í einkaeign og á í fjárhagserfiðleikum.

Gönguleiðir frá Flúðum eru helstar á Miðfell og Högnastaðaás og niður með Laxá. Þær þyrfti að merkja.

Skoðunarverðir staðir í nágrenninu eru til dæmis Hrunakirkja, Tungufellskirkja, Tungufellsdalur, Brúarhlöð og Laxárgljúfur.

Verkefnalisti:

1. Færa og stækka tjaldstæðið.
2. Merkja gönguleiðir.

Brúarhlöð

Við Brúarhlöð er brú yfir Hvítá og stutt að Gullfossi. Töluverð umferð ferðamanna er um staðinn og rof komið í gróðurþekjuna af þeirra völdum. Göngustígar hafa myndast vítt og breytt um allt. Brýnt er að merkja ákveðnar leiðir og lagfæra skemmdir.

Lagfæra þarf vegarslóðann og gera bílastæði. Núna er bílum lagt hér og þar utan við slóðann. Merkja þarf staðinn með nafni og hvetja fólk til að halda sig á stígunum.

Verkefnalisti:

1. Merkja og lagfæra göngustíga.
2. Lagfæra vegarslóða og gera bílastæði.

Laugarvatn

Laugarvatn er fjölsóttur ferðamannastaður. Vatnið, skógurinn og heita vatnið er það helsta sem staðurinn býður upp á.

Á vatninu siglir fólk á ýmiss konar fleytum. Áhugi er á því að hvetja fólk til að nota skóginn meira. Liður í því er gerð göngu- og skokkbrautar uppi í hlíðinni. Sú braut getur einnig nýst sem gönguskíðabraut á vetrum.

Lagður hefur verið göngustígur meðfram vatnsbakkanum og fyrirhugað að halda áfram með hann upp að tjaldstæðinu. Þetta er mjög skemmtileg gönguleið, en nauðsynlegt er að loka frárennslisskurðum sem liggja út í vatnið við gönguleiðina.

Hreppsfélagið er að undirbúa endurnýjun gamla húsmæðraskólans. En hann stendur miðsvæðis, rétt ofan við vatnið. Hugmyndin er að koma upp kaffihúsi í endanum sem snýr að vatninu. Í hinum endanum hefur verið rekið barnaheimili í nokkur ár.

Staðurinn er snyrtilegur að mestu leyti þó er mikil óprýði að drasli í kring um bílaverkstæði við aðalgötuna. Einnig gæti verið snyrtilegra í kring um garðyrkjastöðina.

Tjaldstæðið er stórt og svæðið býður upp á skemmtilega möguleika. En þörf er á endurskipulagningu þess, ekki síst vegakerfisins. Ein slóð liggur eftir því endilöngu. Hún er bæði ætluð akandi og gangandi umferð. Þegar mannmargt er á svæðinu getur verið mjög erfitt að komast um slóðann þó mikið liggi við. Þá getur gangandi fólk verið í hættu vegna bílaumferðar.

Svæðinu er skipt niður í hjólhýsasvæði, fjölskyldusvæði og almennt svæði. Salerni eru of fá á almenna svæðinu.

Auka þarf merkingar á tjaldstæðum og gönguleiðum.

Gróður, og þá sérstaklega kjarrið, á í vökk að verjast vegna ágangs.

Útplöntun trjáa er hafin á hjólhýsastæðinu. Gott væri að skerma hjólhýsastæðið af frá veginum með trjágróðri.

Aðalskipulag fyrir Laugavatn er í vinnslu, það er mjög brýnt á stöðum þar sem athfnasemi er svona mikil.

Laugarvatn á mikla framtíð fyrir sér sem ferðamannastaður ef rétt er á málum haldið. Þar býr áhugasamt fólk sem líklegt er til góðra verka.

Verkefnalisti:

1. Loka frárennslisskurðum við vatnið.
2. Hreinsa til í kring um bílaverkstæði.
3. Halda áfram með göngustíginn meðfram vatninu og upp að tjaldstæðinu. (Fyrirhugað)
4. Endurskipuleggja vegakerfi á tjaldstæði.
5. Fjölga salernum á almenna hluta stæðisins.
6. Auka merkingar á tjaldstæðum og gönguleiðum.
7. Hlúa að gróðri á tjaldstæðinu.

Hellar á Laugarvatnsvöllum

Að hellunum er, í stuttu máli sagt, ljót aðkoma.
Vegarslóðinn að hellunum er grófur og lélegur, bílastæðið útvaðið og illa afmarkað og utanvegaakstur stundaður. Þá er krotið í móbergið ekkert augnayndi. Gróður er á hröðu undanhaldi bæði vegna aksturs utan vega og vegna uppblásturs.
En þarna koma margir og því nauðsynlegt að koma staðnum í viðunandi horf með afmörkun bílastæðis, landgræðslu og stígagerð.

Verkefnalisti:

1. Lagfæra slóða og afmarka bílastæði.
2. Leggja göngustíg að hellunum.
3. Græða upp sárin í gróðurþekjuna.
4. Setja upp skilti með upplýsingum og hvatningu um góða umgengni.

Þjórsárdalur

Í Þjórsárdal er mjög fjölbreytt og skemmtilegt náttúrufar. Raunar eru þetta tvö ólík svæði. Annars végar skógarsvæðið við Skriðufell og hins végar efri hluti dalsins, í kring um sundlaugina og Stöng.

Í skóginum er tjaldstæði og mikið af hjólhýsum sem eru orðin rótföst. Um allan skóg eru akbrautir sem ættu að vera algjörlega óþarfari. Hér og þar eru niðurníddir og ónýtir kamrar og allt svæðið illa hirt. Trén eru það hávaxin að þau skýla mesta ósómanum en þarna þyrfti sannarlega að taka til hendinni.

Þetta er skemmtilegt svæði frá náttúrunnar hendi og sjálfsagt að fólk njóti þess.

Annað er uppi á teningnum innar í dalnum. Í kring um sundlaugina er mjög snyrtilegt og mikið hefur dregið úr sandfoki með uppgræðslu. Þetta svæði er mjög vannýtt af ferðamönnum. Dalurinn hefur upp á margt að bjóða og gæti verið ferðamannaparadís.

Ef komið væri tjaldstæði í nágrenni við sundlaugina væri um að velja ýmsar gönguleiðir út frá því. Stöng og Gjain þar fyrir innan, Háifoss og líparítfjöllin ofan við sundlaugina eru allt verðugir staðir að skoða.

Einnig gervigígarnir á söndunum og fleira. Hvort sem tjaldstæði kemur eða ekki þyrfti að merkja helstu gönguleiðir í Þjórsárdal.

Eins og er er bannað að tjalda í kring um sundlaugina vegna hættu á innbrotum og skemmdarverkum.

Þá má nefna að Þjórsárdalur er í jaðri hálandisins og góður kostur að gista þar á leið inn í auðnina.

Skógrækt ríkisins hefur ætlað sér að koma upp tjaldstæði með sambærilegri aðstöðu og er í þjóðgörðunum á Hellisflöt við Sandá. Sá staður er í um það bil 6 km fjarlægð frá sundlaugimni.

Verkefnalisti:

Svæðið við Skriðufell:

1. Skipuleggja vegarkerfi í skóginum, loka óþörfum leiðum.
2. Fjarlægja ónýta kamra og setja nýja í staðinn.
3. Hreinsa rusl og snyrta svæðið.

Innar í dalnum:

4. Koma upp tjaldstæði með öllu tilheyrandi. (Fyrirhugað)
5. Merkja gönguleiðir, til dæmis að Stöng, Gjánni og Háafossi.

Seljalandsfoss

Í sumar var lagður göngustígur sunnan við hylinn undir Seljalandsfossi í Vestur Eyjafjallahreppi og brekkunni þar fyrir ofan lokað fyrir umferð. Þetta var til mikilla bóta en enn er eftir að laga sár sem myndast hafa í börðin nær veginum.

Heimamenn eru með hugmyndir um að byggja upp tjaldstæði á bænum Hamragörðum sem er í eigu hreppsins. Parna eru skemmtileg börð sem geta orðið til skjóls og yndisauka og sjálfsagt að nýta bæinn og umhverfi hans.

Verkefnalisti:

1. Halda áfram við stígagerð frá akvegi upp að fossi.
2. Byggja upp tjaldstæði í nágrenninu. (Fyrirhugað)

Skógar

Skógarfoss er fagur foss og vinsæll af ferðamönnum. Allflestir ganga upp að brún fossins ef votviðri hefur ekki gert það ómögulegt. Liggur þá leiðin eftir gróinni brekku austan við fossinn. Gróðurinn lætur að sjálfsögðu á sjá af allri þessari umferð og nú er svo komið að margir stígar hafa myndast. Þetta er til stórra lýta, auk gróðurskemmdanna. Brýnt er því að leggja einn góðan stíg upp brekkuna. Reyndar var byrjað á því verki í sumar, þegar Sjálfboðaliðasamtök um náttúruvernd lögðu þrep efst í brekkunni.

Tjaldstæði er á árbakkanum neðan við fossinn og akvegur alveg að fosshylnum. Stytta þyrfti veginn þannig að fólk gæti notið þess að horfa á fossinn án truflunar frá bílum.

Verkefnalisti:

1. Halda áfram að leggja stíg upp að brún fossins.
2. Loka fyrir bílaumferð að fosshylnum og afmarka bílastæði.
3. Merkja gönguleiðina yfir Fimmvörðuháls.

ÓBYGGÐIR

Staðir: Hagavatn
Hvítárvatn
Kerlingafjöll
Hveravellir
Aldeyjarfoss
Laugafell
Nýidalur
Þórsmörk og Goðaland
Eldgjá

Tími: 5. - 12. júlí og 27. - 29. ágúst í Eldgjá og Þórsmörk.

Heimildarmenn:

1. Oddgeir Sæmundsson, skálavörður Hveravöllum.
2. Viðar Guðmundsson, skálavörður Hveravöllum.
3. Signý Þórðardóttir, skálavörður Nýadal.
4. Sigríður Sigurðardóttir, skálavörður Nýadal.
5. Haukur Ívarsson, Ferðafélagi Akureyrar.
6. Ásta Þorleifsdóttir, skálavörður Básum.
7. Höskuldur Jónsson, Ferðafélagi Íslands.
8. Pétur Guðmundsson, Ferðafélagi Íslands.
9. Theódór Sólmundsson, Ferðafélagi Íslands.
10. Óskar Sigurjónsson Austurleið h.f.
11. Sigurður Blöndal, Skógrækt ríkisins.
12. Þóroddur Þóroddsson, Náttúruverndarráði.

Nokkrir staðir sem æskilegt væri að kanna:

Veiðivötn, Fjallabaksleið, Tindfjöll, Friðland að fjallabaki,
Strútslaug, Þóristungur, Fremstaver við Bláfell, Svartárbotnar á
Kili, Þjófadalar, Gæsavatnaleið, Dyngjufjöll og Askja, Kverkfjöll,
Herðubreiðarlindir, Snæfell.

Hagavatn

Við Hagavatn er sæluhús Ferðafélags Íslands. Þar er einnig kamar og skúr sem trúlega er notaður sem skjól fyrir hesta í göngum. Umgengni ferðamanna um svæðið er slæm. Akstur utan við slóðir, óþrifnaður í kring um og á kamri, og sorp í hesthúsinu er það helsta sem er ábótavant. Umgengni í skálanum er öllu betri og er hann nokkuð snyrtilegur.

Lagfæra þarf vegarslóðann í skarðinu áður en komið er að húsinu. Í bleytutíð verður hann erfiður yfirferðar og þá fara menn að aka utan við. Einnig þarf að loka slóða sem er að myndast til vinstri við aðalslóðann, sunnan við Einifellið.

Ekið hefur verið alveg við hornið á skálanum, upp á gróðurþorfu sem þar var. Nauðsynlegt er að afmarka slóðann og græða þetta sár.

Þar sem settir eru upp kamrar er nauðsynlegt að sinna þeim, þá verður að þrífa, svo ekki fari eins og hér við Hagavatn að ferðamenn geti ekki hugsað sér að fara inn í þá og geri frekar þarfir sínar utan við.

Í hesthúsinu var haugur af sorpi og farið að vella út um dyrnar.

Ferðamönnum verður að skiljast að nauðsynlegt er að taka sorp sitt með sér til byggða. Á hálendinu eru engin tök á að eyða því.

Verkefnalisti:

1. Lagfæra vegarslóða og loka öðrum.
2. Græða sár í gróðurþekjuna við skálann.
3. Fjarlægja sorp.
4. Setja upp skilti með hvatningu um að taka ruslið með til byggða. (Fyrirhugað hjá Ferðafélagi Íslands)
5. Eftirlit og þrif nokkrum sinnum að sumrinu.

Hvítárnes

Í Hvítárnesi er elsti skáli Ferðafélags Íslands. Honum er ágætlega vel við haldið. Þarna koma margir ferðamenn, ekki síst hestamenn sem eru á leið um gamla Kjalveg.

Bílastæði er afmarkað 100-200 m frá skálanum, síðan er göngustígur að skálanum. Hann ber merki bílaumferðar og þyrfti lagfæringar við.

Æskilegt væri að girða af dálitið svæði í kring um skálann til að friða það fyrir búfé. Gróðurinn á nógum erfitt samt að þola ágang manna.

Nýlega var flutt á vegum Ferðafélagsins salernishús í Hvítárnes, í því eru tvö vatnssalerni. Þau verða lokað á veturna, en bæta úr brýnni þörf að sumrinu.

Verkefnalisti:

1. Lagfæra og snyrta göngustíg að skálanum.
2. Girða af svæðið í kring um skálann.
3. Setja upp skilti "Akstur bannaður" við bílastæðið við upphaf göngustígar.

Kerlingafjöll

Hveradalir í Kerlingafjöllum er fjölsóttur ferðamannastaður en þar er einnig rekinn skíðaskóli.

Þar er tjaldstæði fyrir almenna ferðalanga. Á því eru þrír vaskar með rennandi vatni, en engin salernisaðstaða. Hana sækja tjaldgestir í kjallara skíðaskólans. Setja þyrfti upp salerni á tjaldstæðinu sjálfu gestum til hagræðis.

Baðhús og heitir pottar eru á hlaðinu til afnota fyrir alla gegn greiðslu. Sorpmálin eru á þann veg að ruslinu er brennt í nálægu gili og urðað síðan.

Frágangur á hlaðinu og kring um húsin er mjög grófur. Með litlum tilkostnaði væri hægt að snyrta til þannig að aðkoma á staðinn væri snyrtilegri.

Skemmtilegt væri að setja upp upplýsingatöflu á hlaðinu. Á henni væru allar helstu upplýsingar um svæðið og skólann.

Verkefnalisti:

1. Setja upp salerni á tjaldstæði.
2. Snyrta til á hlaðinu.
3. Setja upp upplýsingatöflu.

Hveravellir

Hveravellir á Kili er mikill ferðamannastaður. Nú síðustu ár hefur einnig vetrarumferð aukist mikið. Ferðafélag Íslands á þar tvö sæluhús auk eins snyrtihúss.

Ferðamenn sem koma á Hveravelli kjósa ýmiss konar fararmáta.

Göngumenn, hjóreiðamenn, hestamenn og fólk á alls konar bifreiðum gista staðinn. Flestir stoppa stutt og hafa einungis næturdvöl en þó eru nokkrir sem dvelja lengur, skoða staðinn og næsta nágrenni.

Um ýmsar gönguleiðir er að velja í nágrenninu en þær þyrfti að stika.

Ein leiðin er frá Hveravöllum að Strýtum og í Þjófadali upp í Fögruhlíðar og jafnvel upp í Fjallkirkju. Fólk gæti þá farið hluta leiðarinnar eða hana alla. Önnur er á Rjúpnafell. Einnig væri vert að stika leiðina af slóðanum að Beinhól og að Strýtum þaðan lægi leiðin að Hveravöllum. Þá mætti hugsa sér að farþegar fáru úr bílum við Beinhól og gengju til Hveravalla. Miklar menjar eru um veru Fjalla-Eyvindar á Hveravöllum og mætti hugsa sér að skipuleggja gönguleið og gefa út tilheyrandi bækling um þá sögu.

Leiðinni að Pröskuldi við Þjófadali hefur verið lokað fyrir bílum en sú leið er skemmtileg fyrir hjóreiðamenn og væri athugandi að merkja hana sem slíka og láta fylgja hvatningu um að þeir haldi sig á stígunum. Gefa þyrfti út bækling um Hveravelli og nágrenni með korti örnefnum og gönguleiðum.

Hverasvæðið er perla staðarins. Þar eru mjög fjölbreyttir hverir og fallegt hverahrúður. Algjörlega vantar stýringu á umferð um svæðið. Afleiðingin af því er sú að hverahrúðrið er niðurtraðkað. Afmarka þyrfti gönguleiðir um svæðið, til dæmis með járnsteinum og mjóum kaðli í lit sem fellur vel að umhverfinu, líkt og gert er á Hverarönd í Mývatnssveit. Skipulagning slíkra stíga þarf að vera þannig að fólk finnist það ekki svikið um neitt þó það haldi sig á stígunum. Afmörkun gönguleiða er einnig öryggisatriði fyrir ferðamennina.

Skálar Ferðafélagsins eru hitaðir upp með vatni af svæðinu. Rörin sem flytja það vatn liggja ofanjarðar og eru til óprýðis. Hugmynd hefur komið fram um að hylja þessi rör með steinrörum sem eru líkari umhverfinu auk þess sem hverahrúður myndi setjast á þau, þannig féllu þau enn betur að umhverfinu.

Baðlaug var mynduð fyrir margt löngu með því að hlaða fyrirstöðu í læk. Parna er skemmtileg baðaðstaða hæfilega frumstæð til að fólk finnist að það sé í náttúrulegri laug. Koma þyrfti upp skjólvegg með fatasnögum þar sem fólk væri í skjóli við að afklæðast. Sá skjólveggur þyrfti að vera dálítið frá sæluhúsinu til þess að tryggja næði í sæluhúsinu. Besti staðurinn fyrir slíkan vegg er líklega á milli laugarinnar og bílastæðisins. Tjaldstæðið er óslétt og þyrfti lagfæringar við, einnig mætti bæta við vöskum og ruslagrindum.

Sunnan við hverasvæðið er gamalt sæluhús, hlaðið árið 1922. Þetta er vel hlaðinn torfbær og vel þess virði að honum sé viðhaldið. Það verður að gerast á næstunni því járnið í þakinu er orðið mjög ryðgað og hluti veggjar byrjaður að hrynda.

Verkefnalisti:

1. Gefa út upplýsingabækling um svæðið.
2. Merkja göngu- og hjólateiðir.
3. Hylja vatnsleiðslur á hverasvæði.
4. Afmarka gönguleið um hverasvæðið.
5. Bæta við vöskum og ruslagrindum á tjaldstæðið.
6. Reisa skjólvegg fyrir laugargesti.
7. Lagfæra gamla sæluhúsið.

Aldeyjarfoss

Margir ferðamenn koma og njóta fegurðar Aldeyjarfoss í Bárðardal. Gróðurlítið er í nágrenninu, en þó er smá gróðurteigur í brekkunni að fossinum. Um þann teig liggur einmitt leiðin að fossinum. Þetta er óþarfí, hægt væri að merkja gönguleið til hliðar við gróðurinn. Stika þyrfti leiðina frá bílastæðinu niður að fossinum. Þar sem stígurinn byrjar þyrfti að setja upp skilti sem segði frá fossinum og vísað væri á gönguleiðina.

Kamarinn sem er við bílastæðið þyrfti að fjarlægja. Hann er í algjöru hirðuleysi, skítugur og holan full. Staðurinn væri snyrtilegri án hans.

Verkefnalisti:

1. Setja upp skilti með upplýsingum um fossinn.
2. Stika leiðina niður að fossinum.
3. Fjarlægja kamarinn.

Laugafell

Ferðafélag Akureyrar byggði á sínum tíma sæluhús við Laugafell sem er norðaustur af Höfsjökli. Síðan hefur Ferðafélagið og Vélsleðafélag Eyjafjarðar haft samvinnu um að flytja hús þangað og Ferðafélagið flutt líttinn kofa fyrir skálavörð sinn.

Staðurinn ber vott um natni og umhyggju félagsmanna. Sérstaklega er athyglisvert hvernig þeim hefur tekist að stöðva rof úr barði við skálann. Nú lítur þetta barð út eins og vel gróinn grjótgarður.

Framan við skálann er vaskur með sírennandi volgu vatni. Sundlaug var hlaðin upp í kring um volgrur og er hún að hluta til úr náttúrulegu grjóti en að hluta eru bakkarnir klæddir steypu.

Ferðafélagar hafa verið að græða upp mel sunnan við skálann þar sem þeir ætla að bjóða upp á tjaldstæði. Þeir voru heldur óhressir með umgengni hestamanna, sem höfðu hleypt hestunum á þetta nýuppgreidda land.

Fyrirhugað er að færa veginn að skálunum af grónu landi yfir á mela og búa til bílastæði við uppgreðsluna sunnan við húsin.

Verkefnalisti:

1. Færa veg af grónu landi. (Fyrirhugað)
2. Búa til bílastæði. (Fyrirhugað)

Nýidalur

Ferðafélag Íslands á tvo skála og salernishús í Nýadal. Þar er sjálfsagður áningastaður þeirra sem ferðast yfir Sprengisand, þá er ekki síður fýsilegt að dveljast þar og kanna umhverfið.

Gefinn hefur verið út góður bæklingur um Nýadal og nágrenni. Þar inn á eru merktar gönguleiðir upp á Tungnafellsjökul og inn í Nýadal. Þessar leiðir þyrfti að stika, sérstaklega leiðina inn í dalnum því hætta er á gróðurskemmdum ef fólk flæmist vítt og breitt um mosagróið landið. Eins og annars staðar í óbyggðum eru sorpmálin vandamál í Nýadal. Skásti kosturinn í þeim málum er góður ruslabrennari fyrir það sem hægt er að brenna og gámur sem í er safnað því sem ekki brennur. Síðan er losað úr honum á sorphaugum í byggð. Þessa aðferð er hægt að nota þar sem vegasamgöngur eru sæmilegar.

Verkefnalisti:

1. Stika gönguleiðir.
2. Koma sorpmálunum í lag.

Pórsmörk og Goðaland

Skógrækt ríkisins hefur haft yfirumsjón með Pórsmörk síðan árið 1926. Árið 1948 veitti Skógræktin Ferðafélagi Íslands húsbondarétt í Pórsmörk. Árið 1984 fékk Austurleið hf. samskonar rétt í Húsdal en Farfuglar hafa umsjón með Slippugili. Ferðafélagið Útivist hefur aðsetur í Básum.

Mikil fjöldi fólks kemur á þessar slóðir ár hvert enda náttúrufegurð einstök.

Par sem þvílíkur fjöldi kemur eru óhjákvæmilega vandamál í sambandi við göngustíga. Því er nauðsynlegt að skipuleggja göngustígakerfi um Mörkina og vinna að uppbyggingu stíganna. Gönguleiðakort yfir svæðið er í vinnslu hjá Landmælingum Íslands.

Eitt stórt sameiginlegt vandamál eiga þessir aðilar en það eru sorpmálín. Sorpi hefur mest verið brennt en einnig keyrt til byggða. Sú gífurlega aukning sem hefur orðið á sorpi á síðustu árum hefur gert það illmögulegt að brenna við sömu aðstæður og áður. Nú er annað tveggja helst til ráða að koma upp sérútbúnum brennurum eða keyra allt sorp til byggða og urða það þar.

Verkefnalisti:

Fyrir svæðið í heild:

1. Koma sorpmálunum í lag.
2. Gera skipulag yfir gönguleiðir og fleira varðandi svæðið sem heild.
3. Stika og merkja gönguleiðir.

Húsdalur

Austurleiðamenn hafa ræktað skemmtilegar grasflatir í mynni Húsdals. Þar bjóða þeir upp á góð tjaldstæði, en tjöldun er einnig leyfð inni í dalnum. Flestir Íslendingar sem gista Húsdal kjósa frekar að tjalda í skóginum en útlendingar eru meira á flötunum.

Tvö hús eru til afnota fyrir gesti frammi á flötunum, þar eru einnig tvö góð salernishús. Í enda annars salernishússins er aðstaða fyrir tjaldgesti til að borða nestið og slíkt. Þriðja salernishúsið er stuttu innar í dalnum. Í Húsdal er fólk kveikja eld í rjóðrum í skóginum. Það er mjög misráðið því svo virðist að ráðist sé á næstu tré til að afla brennis.

Skógurinn í botni dalsins er mjög illa farinn meðal annars af þessum sökum. Þó eru ennþá hávaxin og falleg tré sem þarf að gæta. Mjög lítil endurnýjun er í skóginum sennilega vegna þess að rótarteinungar eru troðnir niður jafnóðum og þeir koma upp.

Hægt væri að bæta úr þessu með því að banna elda inni í dalnum en koma upp eldstæði til dæmis nálægt innra salernishúsinu og sjá fólk fyrir kalkvistum sem eldivið. Þá þyrfti að setja kaðalgirðingu í kring um trjáþyrpingar í dalbotninum til að koma í veg fyrir átroðning næst trjánnum. Mikill skaði væri ef skógurinn þar eyddist því hann veitir gott skjól og gæti verið mjög fallegur.

Þrep hafa verið lögð í brekkuna upp að Snorraríki Húsdalsmegin. Þau eru misheppnuð því að vatn heldur áfram að grafa úr brekkunni.

Verkefnalisti:

1. Koma upp einu góðu eldstæði framarlega í dalnum, en banna elda annars staðar.
2. Hjálpa trjánum í dalbotninum til að endurnýja sig.
3. Afmarka göngustíga og græða upp í kring um þá.
4. Endurskoða stígalögnum upp að Snorraríki.

Langidalur

Langidalur er þrengri en Húsalur og trén þar eru ekki eins hávaxin. Gróður er þó vel haldinn og trjágróður er í endurnýjun.

Fremst í dalnum stendur sæluhús Ferðafélags Íslands ásamt salernishúsi, geymslu- og verslunarhúsi.

Tjöldun er leyfð inni í dalnum en þó er oftast tjaldað fremst í dalnum. Til bóta væri að koma upp einhverju skjóli handa tjaldgestum að athafna sig í.

Leiðin frá bílastæðinu og inn í dalinn liggur fram hjá salernishúsinu og við tröppurnar á sæluhúsinu. Fyrir kemur að þessi gangandi umferð er til ónæðis fyrir gesti sæluhússins, því þarf að leita annarra leiða inn í dalinn.

Aðeins ein leið út frá Langadalnum er stikuð, en það er "Laugavegurinn", leiðin milli Þórsmerkur og Landmannalauga. Ekkert skilti er við upphaf leiðarinnar og þyrfti að bæta úr því. Fleiri leiðir þyrfti að merkja.

Mikil vinna hefur verið lögð í stíg upp á Valahnúk. Hann er góður en elsti hluti hans er farinn að þarfnað viðhalds.

Göngubrúin yfir Krossá er í hættu vegna þess að áin er farin að grafa undan stöplinum næst Valahnúknum.

Verkefnalisti:

1. Koma upp skýli fyrir tjaldgesi.
2. Breyta aðkomu að sæluhúsi. (Er í athugun)
3. Lagfæra og viðhalda göngustígum.
4. Laga göngubrú yfir Krossá. (Fyrirhugað)

Slyppugil

Í Slyppugili er lítið hús fyrir verði og lítið salernishús. Tjaldstæði eru leyfð inni í gilinu.

Farfuglar gróðursettu á sínum tíma töluvert af barrtrjám. Rauðgreni, sitkagreni, fura og þinur vaxa nú í kapp við birkiskóginn.

Verkefnalisti:

1. Lagfæra göngustíga.

Básar

Mikill húsakostur er í Básum en þeim er haganlega komið fyrir þannig að þau falla vel inn í skógin. Aðstaða öll er góð og svæðið snyrtilegt. Gróður er vel á sig kominn.

Í Strákagili hefur nýlega verið sett salernishús sem er mjög til fyrirmynðar. Það er einfalt að gerð, trégrind með klæðningu, hæfilega gróft til að ekki sjáist á því þó gengið sé um það á gönguskóum. Auðvelt er að þrífa það og ekki er nauðsynlegt að nota nein sterk efni til þess.

Verkefnalisti:

1. Lagfæra göngustíga.

Eldgjá

Eldgjá og Ófærufoss á Skaftártungafrétti hafa verið rómuð í landkynningarbæklingum undanfarin ár. Það hefur orðið til þess að flestir erlendir ferðamenn setja það á oddinn að komast þangað. Fossinn er sannarlega fallegur og brúin yfir hann einstök, en landið hefur svo margt upp á að bjóða að óþarfi er að níðast á svona stöðum. Einn kamar er í Eldgjá, en það er algjörlega ófullnægjandi. Brýnt er einnig að hafa umsjónarmann sem kæmi reglulega og hirti um staðinn. Stígurinn inn gjána er mjög góður á köflum, en þarfnað lagfæringa sum staðar. En þegar kemur að brekkunni við fossinn er ástandið mjög slæmt og brýnt að bæta úr því. Gera verður einn góðan stíg og veita vatni út af honum, en loka öðrum og græða upp sárin í gróðurþekjuna. Allflestir ferðamenn fara yfir steinbrúna og á henni er orðið gróðurlaust. Þess vegna ætti ekki að birta myndir af fólkí á brúnni í landkynningarbæklingum. Bílastæði er ágætt. Það er afmarkað með kaðalgirðingu, en hún lá reyndar að hluta til niðri í ágústlok. Áður var ekið lengra inn í gjána, eftir það er sár í gróðurþekjuna sem þyrfti að græða.

Verkefnalisti:

1. Leggja göngustíg upp brekkuna við fossinn.
2. Loka óþörfum stígum í brekkunni og græða hana upp.
3. Merkja einn stíg inn eftir gjánni.
4. Græða sár eftir gamlan vegarslóða.
5. Setja upp fleiri salerni.
6. Halda uppi reglubundnu eftirliti með staðnum.
7. Reisa upp kaðalgirðinguna við bílastæði.

Niðurlag.

Helstu niðurstöður þessarar athugunar eru að nær alls staðar vantar merkingar, bæði staða og leiða, víða eru svæði niðurtröðkuð vegna vöntunar á gangstígum, salernismál eru í ólestri og sorpmálin eru stórvandamál. Einnig er brýnt að sjá til þess að einhver beri ábyrgð á ákveðnum svæðum, annist þar eftirlit og þjónustu.

Augljóst er að nokkur svæði þola ekki það álag sem á þau er lagt, en þeim væri hægt að bjarga með tafarlausum aðgerðum. Sem dæmi má nefna Eldgjá, Grábrók, ýmsa staði í Mývatnssveit. Svo eru stór svæði sem gætu auðveldlega tekið á móti fleiri gestum, dæmi um það eru Snæfellsnes og Vestfirðir. En það er háð því að staðirnir verði búinir undir aukna gestakomu. Við hljótum að læra af reynslunni og láta vítin verða okkur til varnaðar.

Stór hluti landsins er ekki með í þessari könnun en vonandi verður hægt að halda áfram og kanna sem flesta staði á landinu. Það mætti hugsa sér að Ferðamálaráð hefði fastan starfsmann í sinni þjónustu sem ynni slík verkefni. Sá starfsmaður gæti líka farið á staði samkvæmt beiðni heimamanna til skrafs og ráðagerða um framkvæmdir. Einnig mætti hugsa sér að yfir sumartímann hefði Ferðamálaráð yfir að ráða vinnuhóp til að vinna eða stjórna vinnu á þeim stöðum þar sem heimamenn geta einhverra hluta vegna ekki staðið í framkvæmdum sjálfir.

Nú eru erfiðir tímar fyrir landsbyggðina. Að henni er sótt á ýmsa vegu. Aukin ferðapjónusta í sveitum getur verið liður í að snúa þeirri óæskilegu þróun við. Ýmiss konar þjónusta við ferðamenn, framkvæmdir við uppbyggingu ferðapjónustu og eftirlit með einstökum stöðum og heilum svæðum eru allt verk sem heimamenn ættu að annast.

Mig langar að þakka öllu því fólk sem ég hitti á ferðum mínum fyrir góðar undirtektir við erindi mínu og þann áhuga sem það sýndi á því sem ég var að gera. Greinilegt er að fólk hefur mikinn áhuga fyrir náttúru landsins og ber umhyggju fyrir henni. Víða er áhugi fyrir ferðapjónustu sem atvinnugrein en ekki alls staðar og ber að virða það. Peir sem áhuga hafa þurfa stuðning við uppbygginguna, bæði í formi fjármagns og ráðlegginga.

Einnig vil ég þakka starfsfólk í skrifstofu Ferðamálaráðs aðstoðina, sérstaklega samstarfskonu minni Ingu Sólnes fyrir yfirlestur og dyggan stuðning á allan hátt.